

Vereniging Oud Collega's Eckart

NIEUWSBRIEF NR. 7, april 2025

Ziehier de eerste Nieuwsbrief van de derde jaargang.

Wat me steeds weer opvalt, is de gigantische bescheidenheid van de meeste oud-collega's!

Op deze plek is steeds betoogd dat iedereen (óók jij!!) een boeiend verhaal kan leveren, over hobby, vrijwilligerswerk, interessante ervaringen, boeiende herinneringen.

Maar – vrijwel – iedereen blijkt te bescheiden om met dat verhaal op de voorgrond te treden. Er is bijna fysiek geweld voor nodig om mensen over te halen om een bijdrage te schrijven.

Zonder bijdragen geen Nieuwsbrief!

Gelukkig is niet de kwantiteit maar de kwaliteit belangrijk, en die is weer hoog: we hebben bijdragen van Beppie Remmits, een pleidooi voor cultuureducatie, waar zij zich in haar werk jarenlang voor heeft ingezet; van Nanko Verrijt, die eerder al bereid was om ons rond te leiden in het vernieuwde Van Maerlantlyceum (op 12-12-24). Nu beschrijft hij zijn activiteiten als 'bouwpastoor' in dat grote project. Die rol gaat hij ook vervullen in de nieuwbouw van het Eckart; we worden daar dus de komende jaren uit de eerste hand over geïnformeerd!

Verder hebben we een bijdrage van Heleen Houet die zich met groot enthousiasme opnieuw op 'de klassieken' gestort heeft, en van Marc Engel, die net als Heleen in zijn tekst beschrijft wat velen zal interesseren - en wat jij, beste lezer ook in een tekst kan aanleveren! – namelijk, wat is er met je gebeurd na je pensioen: waar loop je tegen aan, waar ben je je voor gaan inzetten, wat krijgt je aandacht?

Hans Mulders, die overigens vanwege zijn drukke bezigheden ons bestuur heeft verlaten, organiseerde een info-bijeenkomst over Chat-GPT op 14 maart jl. Zie de foto's!

Tenslotte leverde Claire Arts het jaarverslag van ons Eckart: in anderhalve pagina een overzicht van wat er gebeurd is en nog gaat gebeuren.

Veel leesplezier (en ik zie je bijdrage voor de volgende Nieuwsbrief graag uiterlijk eind juni binnenkomen!)

Joop Dirksen

Peter van Halen

Cultuureducatie *moet*

Verbazing en verwondering verrijken het leven van de leerling

Vele jaren werkte ik als docent Nederlands en leerling-coördinator op het Eckartcollege en ja, ik had het er prima naar mijn zin. Maar toen diende zich in 2005 de mogelijkheid aan na al die jaren nog een keer een carrièreswitch te maken en mijn passie te volgen. Ik werd hoofd van de afdeling cultuureducatie bij CKE, om vele jaren later, in 2017, te verzelfstandigen en de stichting CultuurStation op te richten. CultuurStation is een organisatie die de verbinding maakt tussen het primair/ voortgezet onderwijs en het culturele veld in Eindhoven. Ons team kent een aantal intermediairs die samen met de coördinatoren op een middelbare school bekijken wat een school vanuit de eigen onderwijsvisie nodig heeft op het gebied van cultuuronderwijs en de culturele omgeving. Dat varieert van een bezoek aan Next Nature of een ander museum, een voorstelling in het Parktheater tot een gastdocent voor fotografielessen. Er zijn heel veel mogelijkheden buiten de creatieve lessen in de lessentabel om. Voor jongeren blijkt het vooral interessant (en belangrijk!) kennis te maken met wat er buiten school te vinden is.

Eindhoven kent gelukkig een prima klimaat om cultuureducatie inhoud en vorm te geven. Onze stad kent een omvangrijk en breed aanbod van culturele instellingen. En zeker zo belangrijk: de gemeente is van mening dat er op scholen voldoende ruimte moet zijn voor ontwikkeling van het artistieke, creatieve vermogen van leerlingen. Daardoor werd in 2017 de functie van intermediair cultuureducatie in de stedelijke basisinfrastructuur opgenomen. Dat

betekent dat steeds een 4-jarige subsidie wordt verleend, waardoor CultuurStation levensvatbaar is. Daarnaast verstrekt OCW tot 2028 eveneens subsidie.

Waarom is cultuureducatie zo belangrijk?

Ja, cultuureducatie is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Ze herkennen zichzelf in wat ze zien, lezen of meemaken. Ze ontdekken nieuwe werelden en levens van mensen. Ze ervaren dat ze hun eigen identiteit kunnen vormgeven in creatieve uitingen. Cultuureducatie leert kinderen en jongeren met een open en onderzoekende blik vanuit meerdere perspectieven naar zichzelf, de ander en de wereld om hen heen te kijken. Juist die ervaringen en vaardigheden zijn in de huidige samenleving belangrijker dan ooit!

Ik vind het dan ook uitstekend dat de nieuwe kerndoelen voor het leergebied Kunst&Cultuur, die in 2027 worden ingevoerd, duidelijk formuleren wat het onderwijs aan leerlingen moet bieden. Vooral de (gedeeltelijke) verplichte verbinding met de basiskerndoelen Nederlands, digitale vaardigheden, wiskunde en burgerschap is daarbij van belang. Ondertussen hoop ik wel dat kunst niet uitsluitend wordt gezien als instrument of middel om iets te bereiken, maar dat zij op zichzelf mag blijven bestaan als doel van een les. De beleving, verwondering en verrassing van een museumbezoek of een voorstelling in de schouwburg. Niet meer dan dat. Samen kunnen we ervoor zorgen dat we jongeren opvoeden met creatieve vaardigheden en een intrinsieke behoefte aan Kunst&Cultuur. Of het nu om een popfestival gaat of een klassiek concert, een expositie van multimediale kunst of AI in het museum ... Ik gun elke jongere zo'n onvergetelijk moment van verbazing en verwondering dat zijn of haar leven verrijkt. Daar doe en deed ik het voor!

Beppie Remmits

Vernieuwbouw Van Maerlantlyceum

Het prachtige gebouw gesitueerd in het Dommelgebied van Eindhoven stamt uit 1953. De architectuur is gebaseerd op Deens voorbeeld en is één van de laatste “halleschool” in Nederland. Voor een halleschool is kenmerkend dat de kern van de school het grote open karakter heeft zoals het VML en dat de overige ruimtes hieraan grenzen. Het karakteristieke pand staat op de monumentenlijst wat voor de verbouwing extra uitdaging biedt. In de jaren na de oplevering zijn er in verschillende fases bouwdelen toegevoegd. Als laatste zijn de acht noodlokalen geplaatst om het groeiend aantal leerlingen te kunnen huisvesten. Het Van Maerlantlyceum is op dit moment een school voor 1250 leerlingen voor HAVO, VWO en gymnasium.

In 1998 is er voor het eerst sprake van nieuwbouw voor het Van Maerlantlyceum. Er is toen een programma van eisen (PVE) opgesteld. Waarom er toen niet is doorgepakt is onduidelijk. In de 20 jaar erna zijn er verschillende momenten geweest dat er sprake was van nieuwbouw maar er is nooit een daadwerkelijke start mee gemaakt. In 2018 was het eindelijk zover er kwam definitief groen licht voor de start van de (ver)nieuwbouw van het Van Maerlantlyceum.

In 2018 is gestart met het actualiseren van het PVE dat er lag van de vorige keren dat er sprake was van nieuwbouw. Met de collega's, leerlingen, ouders, basisscholen en andere samenwerkende partijen zijn er bijeenkomsten geweest om te komen tot een actueel PVE. In het PVE kwamen verschillende zaken naar voren zoals:

- Klas overstijgend les kunnen geven;
- Verbinding met de omgeving, het park;
- (Stille) werkruimtes voor leerlingen en collega's;
- Moderne voorzieningen voor de verschillende vakken;
- De vakken biologie, natuurkunde en scheikunde (BINASK) willen een gezamenlijk LAB voor leerlingen;
- Theater- en muziekvoorstelling in de school kunnen geven zonder dat daar lessen voor vervallen en we moeten uitwijken naar externe locaties.

Architectenbureau CEPEZED heeft vervolgens de beste invulling gegeven aan de wensen vanuit het PVE, het behoud van het karakteristieke van het monumentale pand en de combinatie van oud en nieuw tot een mooi nieuw geheel.

CEPEZED heeft in het ontwerp voor een aantal uitgangspunten gekozen naast de uitgangspunten vanuit het PVE. Er moet een duidelijkere verbinding zijn met het park. De binnentuin hebben ze laten terugkomen door de beplanting in de nieuwe centrale hal. Daarom is er voor een nieuwe entree gekozen die direct in verbinding staat met het park. Daarbij is er een open verbinding van het monumentale gedeelte naar de nieuwe centrale hal. Het aanzicht van de school moest ook verbeterd worden. De uitstraling dat de school in het groen ligt moet meer tot zijn recht komen. Daarom is ervoor gekozen om de kelders weer als fietsenstalling te gebruiken. Daardoor ontstaat er ruimte om het voorterrein te vergroenen. De creatieve vakken moeten zichtbaar worden in school. Daarom zijn ze gesitueerd in de nieuwe centrale hal. Werken van leerlingen kunnen worden geshowd vanuit

de lokalen aan leerlingen en bezoekers. In de centrale hal is geïnvesteerd in theater voorzieningen. Als laatste maar zeker niet onbelangrijk heeft CEPEZED goed nagedacht over het behoud van het monumentale en karakteristieke elementen van het gebouw. In het monumentale gedeelte zijn alle “oude” waarden behouden zoals de fresco’s en beelden. De uitstraling is gelijk gebleven alleen gemoderniseerd. In het nieuwe gedeelte is gekozen om de buitenmuren te behouden en de nieuwbouw naar achter te plaatsen om het aanzicht van de school te houden.

Na de keuze voor de architect is bouwbedrijf WIJNEN gecontracteerd met verschillende onderaannemers om de plannen te realiseren.

Na voorbereidend werk en zoeken naar een alternatieve locatie voor het Van Maerlantlyceum tijdens de bouw is in oktober 2022. De sloop en wederopbouw gestart. In 1,5 jaar tijd is de (ver)nieuwbouw gerealiseerd. Juni 2024 is de definitieve oplevering van de (ver)nieuwbouw.

In de tussentijd is er veel werk gestopt in alles wat er in school vervangen mocht worden. Omdat de (ver)nieuwbouw enige jaren op zich had laten wachten mocht er nieuw meubilair worden uitgezocht. Dit is met een groep leerlingen en collega’s gedaan. De volledige aankleding van het pand is voorbereid zoals de signing, de eerder genoemde theatervoorzieningen en een nieuwe sporthal. De BINASK afdeling heeft een volledige nieuwe inrichting gekregen, wat hard nodig was na 70 jaar.

Enkele sfeerbeelden:

Inmiddels maken we ruim een half jaar gebruik van onze geheel nieuwe school. Er zijn nog wat opstart uitdagingen. Dat hoort erbij. We zijn heel blij met het nieuwe gebouw, de faciliteiten en de uitstraling van onze school. Het geeft een mooie boost aan de ontwikkelingen en uitdagingen waar we als school en maatschappij voor staan.

Als internprojectleider, of bouwpastoor, heb ik dit gehele project mogen begeleiden. Vanaf het begin was ik de spil in het web voor alle vragen vanuit de gebruiker. In de stuurgroep, de bouwdirectie, bouwvergadering en het ontwerpteam heb ik steeds de belangen van de gebruiker kunnen verwoorden en behartigen. Het mooiste aan het gehele project is voor mij dat er ook daadwerkelijk is gecreëerd en gemaakt is. Steeds samen naar oplossingen zoeken wanneer er zich tegenvallers voordoen zowel financieel als bouwkundig. Met de opgedane ervaring op het Van Maerlantlyceum ga ik het volgende project, nieuwbouw van het Eckartcollege, weer met veel energie en extra bagage aan.

Nanko Verrijt

Non scholae, sed vitae

Toen ik aan mijn pensioenjaren begon, dacht ik: nu ga ik hele andere dingen doen! Geen Klassieke Talen meer, en zeker geen leesclub Latijn of Grieks met een gezelschap oude mensen. Dat leek mij wel het allerdufste wat je kon doen.

Dus het eerste wat ik deed was een grote opruiming houden in alles wat te maken had met schoolpapieren en vakliteratuur. Naar het antiquariaat en de papierbak ermee!

Ik was enkele jaren daarvoor al begonnen met een tekenopleiding in Arendonk om een plezierige tijdsvulling te creëren voor de oude dag, en vliedschaamte had nog geen bezit van ons genomen zodat de hele wereld nu voor ons openlag om, voor zover we dat nog niet gedaan hadden, te gaan verkennen in de vrije tijd die voor ons lag, totdat die oude dag zou zijn aangebroken. Wij kwamen onze dagen wel door!

Tussen al die reizen kwam ik op een verjaardag toevallig iemand tegen, die mij met enthousiaste verhalen nieuwsgierig wist te maken naar een enthousiaste en bezielende docent aan de HOVO in Tilburg. Deze behandelde aan de hand van Latijnse teksten uit de vierde eeuw de beginperiode van het christendom en de ontwikkeling daarvan, een periode die mij tijdens mijn studie absoluut oninteressant geleken had, maar die nu ineens toch wel mijn nieuwsgierigheid prikkelde. Ik bezocht een proefles, werd aangenaam verrast en besloot me aan te melden. Want dat was wel een hiaat in mijn kennis: hoe was dat Christendom toch in zo korte tijd de godsdienst van de westerse wereld geworden?

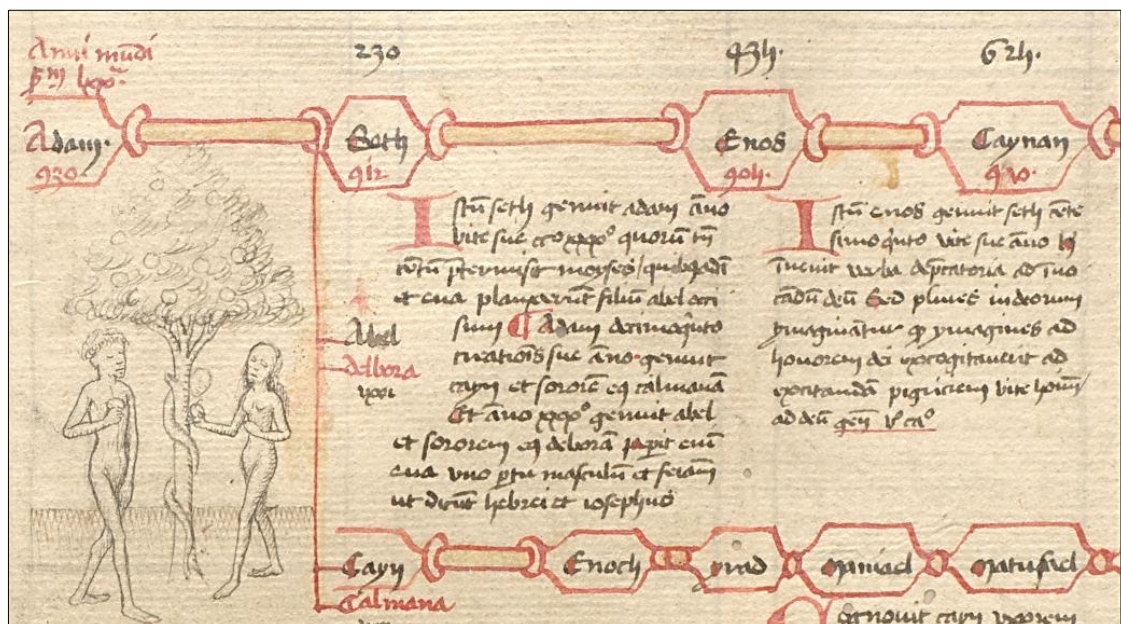
En inderdaad, die colleges waren erg interessant en boeiend. En mijn medestudenten, allen oud-gymnasiasten en gepensioneerd, waren zo enthousiast, dat zij ook buiten deze 2x 10 colleges per jaar regelmatig met Latijn bezig wilden zijn. En zo vond ik mij zelf onbedoeld zomaar terug als de deskundige van een clubje zeer enthousiaste Ovidiusvertalers. En al vrij snel voegde zich daar een ander clubje fanatieke Herodotusvertalers bij.

En toen wist ik weer waarom ik ooit Klassieke talen was gaan studeren. Niet omdat ik graag les wilde gaan geven, maar omdat een leraar Geschiedenis op de middelbare school zo enthousiast kon vertellen over de wereld van de Grieken en Romeinen, dat ik daar absoluut meer van wilde weten. En het goed beheersen van Grieks en Latijn leek mij de juiste weg om in die wereld door te dringen. Met mijn leerlingen op school was ik voornamelijk bezig geweest met hun worsteling om die moeilijke talen onder de knie te krijgen en vervolgens om van de oude Latijnse en Griekse teksten begrijpelijk Nederlands te maken, wat ik overigens over het algemeen met veel plezier gedaan heb. Maar wat ik nu doe, met mijn bejaarde medevertalers is proberen zo dicht mogelijk te komen bij de betekenis van de tekst en op die manier toegang te krijgen tot die wereld van de oudheid. Want dat is het resultaat en daar genieten wij enorm van.

Intussen was er een paar jaar eerder, iets anders gebeurd: In 2018 was in Eindhoven in een prachtige uitgave het Florarium Temporum verschenen, een Bloemhof der Tijden. Dat is een laatmiddeleeuwse wereldkroniek, door Nicolaas Clopper geschreven in de 15^e eeuw in het klooster Mariënhege, dat net buiten de stadsmuren van de toenmalige stad Eindhoven lag. Inmiddels liggen de resten van dat klooster in het centrum van de moderne stad, noordelijk van de Paterskerk. Het klooster zelf dateert van 1420, en bezat een voor die tijd aanzienlijke bibliotheek, waar allerlei boeken, allemaal met de hand geschreven, konden worden bestudeerd en geraadpleegd. En zo was Eindhoven in die tijd een bescheiden centrum van cultuur en wetenschap!

Pentekening: Adam en Eva

Deze Nicolaas Clopper was een priester die in het jaar 1469 in dat klooster Mariënhege is ingetreden. Daar heeft hij grootste deel van zijn wereldgeschiedenis geschreven. Hij was niet de enige of de eerste die dat deed: vanaf de derde eeuw waren er al ongeveer driehonderd wereldkronieken verschenen, meestal in het Latijn geschreven. In zo'n wereldkroniek

beschreef de auteur de loop van de geschiedenis vanaf het begin van de wereld tot zijn eigen tijd. Het begin van de geschiedenis was in die tijd de schepping van hemel en aarde, die men plaatste in het jaar 5199 (voor Chr.) .

Een kroniekschrijver haalde zijn kennis van de geschiedenis uit de kronieken van zijn voorgangers; hij koos daaruit wat hem passend en/of belangrijk leek en voegde daar gebeurtenissen uit de tijd, die hij zelf had meebeleefd, aan toe. Nicolaas Clopper is ook op deze manier te werk gegaan. Vele voorgaande kronieken, ook in bibliotheken buiten zijn klooster, heeft hij geraadpleegd om te komen tot een eigen selectie daaruit; hij moet daarvoor lange en verre reizen hebben gemaakt, want er was natuurlijk geen internet! Zijn geschiedenis van de wereld begint , zoals gebruikelijk, met het scheppingsverhaal en omvat de geschiedenis van de hele toenmalig bekende wereld met de nadruk op onze streken: het Bourgondische Brabant en de strijd om de macht aldaar. Het Florarium eindigt in het jaar

1468 met de verwoesting van Luik door Karel de Stoute. Het is een enorm werkstuk waar Nicolaas Clopper 8 jaren aan gewerkt heeft.

De Rotaryclub Eindhoven heeft het financieel mogelijk gemaakt dat deze handgeschreven tekst werd omgezet in een voor ons leesbare gedrukte tekst, en dat deze zo toegankelijk werd voor mensen die in ieder geval het middeleeuwse Latijn, konden lezen. Het manuscript bestaat uit 343 folia, dichtbeschreven handgeschepte papieren vellen van ongeveer 40 bij 30 cm, met rubriceringen in kleuren en hier en daar verduidelijkende tekeningen. Het ontcijferen daarvan was een geweldige klus.

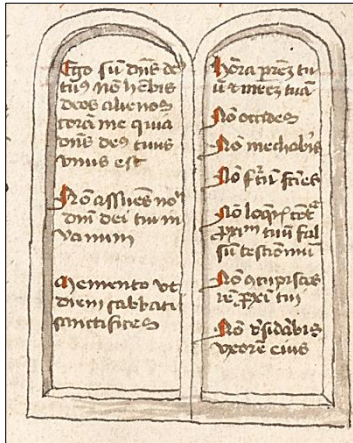
Toevallig bleek Willem Erven, een classicus, die werkzaam was in de bibliotheek van Mariënhege, maar die geen speciale opleiding middeleeuws Latijn of manuscripten ontcijferen had gehad, onverwacht goed uit de weg te kunnen met alle raadselen, die de tekst te bieden had, met name de vele afkortingen die schrijvers in die tijd gebruikten en de afwijkende schrijfwijze van bepaalde letters en klanken in het Latijn van de Middeleeuwen. Gaandeweg is hij daarin een echte expert geworden. Maar het kostte hem toch ook 7 jaren van noeste arbeid om er een leesbare Latijnse tekst van te maken, en vervolgens een deel ervan, ongeveer een tiende van de hele tekst, ook nog te vertalen.

Peter van Halen kwam toen op het idee om ook de nog overgebleven 90 % van het Florarium Temporum te gaan vertalen en hij zocht en vond daarvoor een vijftal medevertalers, waaronder Willem Erven, de grote deskundige, en ook ikzelf. Ieder van ons vijven zoekt nu zelf in het grote boekwerk onderwerpen, die ons interesseren, en om de vier of vijf weken komen we bij elkaar om gezamenlijk het vertaalwerk van een van ons te bespreken.

Zo heeft Peter onder andere de Trojaanse oorlog, die natuurlijk ook tot de wereldgeschiedenis behoort, onder handen genomen. Clopper gebruikt in zijn boek niet Homerus als de bron van dit verhaal, maar een andere tekst, die in de middeleeuwen erg populair was, en waarin een ooggetuige optreedt, die zelf bij de strijd tussen Grieken en Trojanen aanwezig zou zijn geweest (N.B. meer dan 3000 jaar geleden!!) In de teksten van Homerus is de hoofdrol weggelegd voor de Griekse goden: zij bepalen het verloop van de gebeurtenissen. Dat paste natuurlijk totaal niet in een wereld waar de Christelijke God het middelpunt is van alles. In de versie van het verhaal, die Clopper heeft gekozen spelen die Griekse goden nauwelijks een rol, dus dat paste beter bij het gangbare wereldbeeld. We kijken in het Florarium dus door een middeleeuwse bril naar de geschiedenis, en dat is soms heel grappig.

Ik zelf heb onder andere de Griekse filosofen als vertaalonderwerp kozen. In filosofiesystemen blijken de middeleeuwers dan niet geïnteresseerd te zijn: Clopper vertelt over deze wijze mannen voornamelijk opvallende anekdotes en hij citeert vooral veel van hun wijze uitspraken zoals bijvoorbeeld het antwoord van Plato op de vraag met een hoe groot vermogen een man tevreden moet zijn: "Laat hij zoveel verwerven dat hij geen gebrek heeft aan wat hij nodig heeft maar niet genoeg om mensen voor zich te laten kruipen." En dat is dan weer een raad die men nu nog steeds ter harte zou moeten nemen.....

Op het moment ben ik bezig met de geschiedenis van de Romeinse Keizers. Daarbij blijkt bijvoorbeeld ook dat Clopper zo nu en dan een voorkeur heeft voor scabreuze verhalen. Zo vertelt hij over Keizer Antoninus Pius, een bijzonder deugdzame en goede keizer, bijvoorbeeld dat deze, toen zijn dochter verliefd was geworden op een gladiator, en vervolgens wegwijnde en depressief werd, deze superheld liet doden en dat hij vervolgens op aanraden van de artsen zijn dochter liet insmeren met diens bloed, met name op die plaatsen waar de wellust het hevigst brandde. En daarna genas zij van haar ellende! Vele tientallen bladzijden zijn door ons inmiddels in het Nederlands vertaald, maar er blijven

er nog genoeg over voor jaren vertaalplezier. Het is ook de bedoeling dat er t.z.t. een website komt waarop de vertalingen worden gepubliceerd, zodat deze in Eindhoven geschreven wereldkroniek voor iedereen toegankelijk wordt en zodat wellicht ook anderen hun vertaalsteentje kunnen bijdragen.

Pentekening: De Tien Geboden

Zo zie je maar: het reizen wordt minder, dank zij de vlieg angst en de met de jaren groeiende lichamelijke ongemakken; het tekenen deed ik erg graag, maar als niemand mij een opdracht geeft komt er niets uit het potlood . Dus zo blijven toch

uiteindelijk de Klassieke Talen over als een belangrijke en heel plezierige invulling van mijn naschoolse leven.

Heleen Houet

Jubilado

Joop en Walther kwamen op me af tijdens de nieuwjaarsborrel. Of ik ook eens een stukje kon schrijven in de VOCE Nieuwsbrief. In een vlaag van verstandsverbijstering heb ik daar geen 'nee' op gezegd en nu meen ik een verplichting te moeten nakomen In de paar nieuwsbrieven vóór deze vind ik een verrassende en interessante diversiteit. Dank daarvoor. Blijf a.u.b. schrijven. Ik hoop dat mijn verhaal bijdraagt aan die diversiteit. Ik hoop óók, dat ik je er niet mee verveel en als dat tóch zo is, dan sla je dit stuk gewoon over, afgesproken? Of ga maar eventjes iets voor jezelf doen....

Ik ging met pensioen op 7 februari 2019 en was vast van plan een aantal nieuwe, vooral andere dingen te gaan doen. Fietsen, wandelen, reizen door Europa, fotograferen, kunstgeschiedenis studeren. Van die dingen. Dat liep even anders. Begin maart besloot ik even naar de opticien te gaan voor een nieuwe bril die hard nodig was. Schrik: Het was niet eens mogelijk een goede meting te verkrijgen!! Meteen door naar een optometrist en die bevestigde, dat er iets niet in orde was. Ik had blijkbaar een bloeding gehad in mijn linkeroog en was daarin ook grotendeels het gezichtsvermogen kwijt. Een vage boel, letterlijk, maar ik had niks gemerkt, omdat mijn andere oog het gebrek compenseerde. De oogarts zei, dat ze konden proberen een medicijn rechtstreeks in mijn oogbal te injecteren en daar moest ik dan om de paar weken voor terugkomen. Met zulke afspraken word je aan huis gekluisterd. Ik nam de tijd om eens goed over mezelf en mijn gezondheid na te denken. Veel te dik geworden, nergens naar gekeken wat eten en drinken betreft, weinig beweging, tja ... dat leidt dan uiteindelijk tot diabetes...(zelf verzonnen, hoeft je niet op te zoeken). Conclusie en oplossing: andere leefstijl. Vanaf dat moment resoluut begonnen. Ziekenhuisbezoekjes kwamen met steeds grotere tussenpozen, maar een jaar of 3 waren grote plannen niet echt mogelijk. We hebben het maar even niet over Corona!

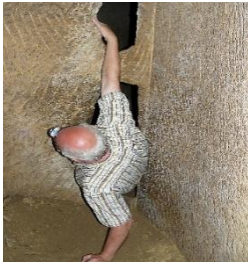
Inmiddels ruim 6 jaar 'werklos', maar net als vele pensionistas heb ik het drukker dan voorheen, of beter nog: alles lijkt nieuw! Pensionista, dat zegt iets over je portemonnee. In Spanje zeggen ze, dat je **jubilado** bent en dat vind ik een veel leukere term, want jubelen geeft mijn stemming weer!! Ik voel me gezonder dan ik me in vele jaren daarvoor voelde, ben zelfs officieel tot 'ex-diabeet' verklaard. In dat opzicht is die oogtoestand een 'blessing in disguise' geweest. Ik begin elke dag met een flinke wandeling van een uur of anderhalf en eet veel minder koolhydraten. Alcohol? Weinig. Mis ik niet.... Verder niets bijzonders. Er zijn echt wel ergere kwalen

The Mind in the Cave

Een blijvende factor in mijn leven is samen te vatten tot 'onderzoek', want nieuwe dingen leren, puzzels oplossen, jongensboeken beleven of maken, dat vond ik altijd al leuk. Sinds 2020 heb ik mijn stamboomonderzoek afgestoft en doe met regelmaat verrassende

ontdekkingen over mijn familie. Bij toeval een vondst in een archief en een ontmoeting die het vuur aanwakkerde. Iets dat me boeit en bezighoudt... projecten: De huidige leden van mijn familie wonen nogal verspreid, dus om verhalen met hen te delen maak ik gebruik van een website, waarvoor ik Wordpress heb leren toepassen. Ik schrijf sinds eind vorig jaar elke paar dagen een nieuw blogbericht... Niet zozeer wegens de verzameling feiten en bronnen die ik kon terugzoeken. Wat voor mij de genealogie zo boeiend maakt zijn vooral de verhalen. Als docent Levensbeschouwing was ik natuurlijk altijd wel verzot op verhalen, maar deze komen echt heel dichtbij. Mythologie van je eigen leven maken, wie wil dat nou niet?? Een van de verhaaltjes die in mijn lessen met enige regelmaat voorbij kwamen was dat van de Grot van Plato. Daar werden dan allerlei theorieën aan opgehangen over het menselijk zijn, maar dat is niet waarom ik het noem. Ik kreeg in diezelfde periode het virus te pakken om concreet te willen maken wat abstract is. De taal van de prehistorie leren kennen. Daarvoor wilde ik in de grotten zelf zijn. Net als die mensen in Plato's verhaaltje nagaan of de werkelijkheid van de beelden overeenkwam met de beelden van de werkelijkheid. Mijn specifieke interesse ging dus uit naar die grotten, waarin tienduizenden jaren geleden voorouders de meest fantastische kunst hadden achtergelaten. In het donker! En dan, magisch ... bij het licht van olielamp of fakkel zag je daar kunstuitingen die hun weerga niet kennen. Volgens mij was het Picasso, die verzuchtte, nadat hij de grot van Lascaux had mogen zien: *"Wij hebben niets nieuws uitgevonden"*. Die beelden waren van de werkelijkheid en ze waren werkelijk beeldig. Heeft ie toch kunst gevonden, om op te studeren, zal de oplettende lezer vaststellen..... Ha, je zou wel eens gelijk kunnen hebben.

Zonder *concepten* van kunst, cultuur, psychologie, mythologie, religie etc. keurig in categorietjes te verdelen komt het in grotkunst allemaal bij elkaar. Religie óók, ja. Hoewel aanvankelijk gedacht werd, dat het bij die grotten ging om alleen maar recreatie (alsof dat iets ergs is...) of op z'n best een soort van jagersmagie, de meest steekhoudende verklaring tot nu toe, die ik over de oorsprong van deze kunst heb leren kennen is, dat die voortkomt uit een sjamanistisch wereldbeeld. De onderzoeker Jean Clottes hanteert voor die uitingen de prachtige termen 'fluidity' en 'permeability'. Een rotswand is geen muur, maar doordringbare opening naar een andere werkelijkheid. De dingen zijn meer dan ze lijken te zijn. Zelf neig ik ernaar te zeggen, dat religies in essentie vormen van kunst zijn, maar daarmee open ik een heel andere 'can of worms', hetgeen ook om een heel ander verhaal vraagt en dat doe ik nu maar even niet. Laten we het simpel houden op een vorm van symbolisch denken, die weinig of niets verschilt met het onze.

Figuur 1: Engel op grottentocht

Ik ging op grottentocht en het bleef niet bij ééntje. Hopelijk ben ik nog niet klaar. Mijn lichaam werkt veel beter mee, dus waarom niet doorgaan? Afgelopen zomer bezocht ik de replica van de prachtige grot van Le Chauvet in de Ardèche, die pas 30 jaar geleden werd ontdekt. Helaas, ter bescherming van de kunst is er een andere optie niet mogelijk, bij sommige van die excellente prehistorische tempels.

Replica's van Altamira en Lascaux zijn óók de moeite van een bezoekje waard geweest, maar geloof me: in Frankrijk, maar met name in Spanje zijn er nog andere plekken om prehistorische kunst te bezichtigen en ze zullen je op geen enkele manier teleurstellen. Trouwens, waar dan ook je een beschildeerde grot kunt zien, neem die kans om kennis te maken met broeders en zusters van de steentijd. Met een beetje steun van een goede gids krijg je een levensechte *animatie* te zien van het dierenleven in de late steentijd. Als je iets meeneemt van mijn verhaal, dan is het hopelijk deze tip. Zet het beslist voor één van je reizen op een bucket list.

Figuur 2: Grand Panneau, laatste zaal Grotte Chauvet. Voorbeeld van een steentijd narratief waarbij de kaders de animatie weergeven. Er werd gebruik gemaakt van een dubbele rij jagende holeleeuwen. Foto door onderzoeksteam o.l.v. Jean Clottes

Het woord animatie gebruik ik opzettelijk. Bij bezoek aan de grot in Cantabrië, Las Covalanas in de buurt van Burgos 'zag' ik 65 meter van de ingang in het donker, maar dankzij de zaklamp van de gids de hinde wegspringen en gaf de muur mij de boodschap 'we komen terug'. Niet alleen blijkt er een 'Mind in the Cave' te zijn geweest, we kennen allemaal een cave in the mind.... Woooo.... Missie geslaagd, visie hersteld!

Tot slot: Ondanks alle mooie verhalen is in deze tijd enige ontmythologisering óók nodig. Ook 'beelden van' de werkelijkheid mogen kritisch bekeken worden. Onderwijs Niet te vergeten. In mijn ogen – die het weer behoorlijk doen - moet je Fake news zeker ontmaskeren. Enfin, het lijkt in mijn verhaaltje of alles met elkaar samenhangt. Ook dat is maar schijn. Een verhaal blijft een verhaal ofwel: *"As ouwehoere pudding waor, dan waarde gij Dokter Oetker"*

Marc Engel

ChatGPT-bijeenkomst

Hans Mulders organiseerde voor ons een bijeenkomst met een deskundige over ChatGPT. Hieronder twee sfeerbeelden.

Als je niet aanwezig kon zijn op die bijeenkomst maar wel geïnteresseerd bent in de presentatie van die morgen, kun je het materiaal alsnog aanvragen via VOCE.

Jaarverslag van het Eckartcollege en Nuenens College 2024

Nieuw schoolplan 2024-2028 en eerste resultaten

Het schooljaar 2023-2024 hebben we benut om gezamenlijk een nieuw schoolplan op te stellen voor 2024-2028. Het nieuwe schoolplan bouwt voort op het vorige dat nog niet “af” voelde onder meer door de coronajaren. Het Eckartcollege en Nuenens College delen de missie en de kernwaarden, maar hebben elk een eigen visie en speerpunten voor de school. Tijdens de totstandkoming van de schoolplannen is er veel samengewerkt en hebben we elkaar aangescherpt.

De gezamenlijke missie komt er in het kort op neer dat we vanuit een solide gemeenschappelijke basis in de Brainportregio zorgen dat elke leerling de toekomst aankan op zijn/haar eigen manier en kan bijdragen aan de samenleving. “Je wordt groot op ‘t Eckart” en op Nuenens College sta je “midden in de samenleving.”

Het Eckartcollege kent vier speerpunten: Betrouwbaarheid, Persoonlijke groei, Ondernemend Burgerschap en Ontmoeting.

Ondernemend burgerschap en persoonlijke groei van leerlingen zien we terug in het programma van de flexlessen dat we aanbieden in een band tijdens het eerste uur. Het aanbod bestaat uit hulplessen voor vakken, sociaal-emotionele begeleiding verdiepende en verrijkende lessen.

Tijdens de jaarlijkse Brainportweek hebben alle klassen gewerkt aan onderwijsprojecten in samenwerking met de omgeving en met aandacht voor burgerschap. Het project van de “stad van de toekomst” voor alle tweede klassen is afgesloten met een presentatie door de leerlingen aan burgemeester Dijsselbloem van Eindhoven. Leerlingen hebben vanuit alle vakken gewerkt aan Eindhoven van de toekomst met oog voor duurzaamheid en sociale cohesie. Ze hebben daarbij vaardigheden geleerd en verder ontwikkeld.

Nuenens College heeft haar schoolplan vormgegeven in een film die te zien is via www.nuenenscollege.nl. In die film worden de drie speerpunten van het schoolplan uitgebeeld: pedagogisch handelen, betekenisvol onderwijs en persoonlijk leiderschap. Het pedagogisch handelen is verder uitgewerkt en beschreven in gewenst docentgedrag. De schoolleiding heeft alle lessen bezocht als startpunt voor de gezamenlijke versterking van pedagogisch handelen. Door het goede gesprek te voeren met personeel en trainingen en scholing te bieden wordt er gewerkt aan het pedagogisch klimaat, waarbij duidelijkheid en structuur, een positieve benadering en hoge verwachtingen centraal staan. Om de voortgang te volgen bezoekt de schoolleiding nog twee keer per jaar de lessen.

Een mooi voorbeeld van betekenisvol onderwijs is het restaurant “ProefLokaal” waaraan afgelopen jaar gebouwd is. Hier leren leerlingen in de praktijk en staat Nuenens College nog meer in verbinding met haar omgeving. Ook de kantine wordt in eigen beheer gedraaid en vormt zo een praktische leeromgeving voor leerlingen. Met de eigen moestuin en kippenren, als onderdeel van de profilering “Groen” wordt het assortiment aangevuld met eigen producten. Een ander voorbeeld zijn de moderne technieken, zoals 3D-printen en lasersnijden die leerlingen leren toepassen met behulp van het bedrijfsleven via het project StemUp mogelijk gemaakt door ASML.

Basiskwaliteit

Leerlingen hebben vaardigheden geleerd door omgevingsgericht onderwijs zoals in de hiervoor beschreven voorbeelden. We hebben ook hard gewerkt aan de basiskwaliteit en de zogeheten basisvaardigheden. Er is sterk gestuurd op leesbevordering door onder meer samenwerking met de bibliotheek, er is een rekenprogramma om leerlingen op het juiste basisniveau te brengen, burgerschap is per leerjaar verankerd in het onderwijs en de projecten en digitale vaardigheden kwamen aan bod in de brugklas en in hogere jaren bij bepaalde vakken. We zijn trots op onze examenresultaten, waarbij we gemiddeld tot bovengemiddeld scoorden en met name op Nuenens College een behoorlijk aantal leerlingen zien die de school afronden met een diploma op een hoger niveau dan het schooladvies waarmee ze van de basisschool afkwamen. Op beide scholen werkten we aan reductie van toetsen en formatief handelen.

Persoonlijk leiderschap

Om dit alles voor elkaar te krijgen hebben we goed personeel nodig en ook dit jaar hebben we vrijwel alle vacatures goed kunnen vervullen. Op Nuenens College hadden we een grotere zijinstroom waardoor er docenten voor de klas kwamen met ervaring uit bijvoorbeeld het bedrijfsleven, wat we als een meerwaarde zien. Op studiedagen hebben we ons verdiept in AI, digitalisering (inclusief cybersecurity), basisvaardigheden en burgerschap. Beide scholen hebben een team van begeleiders en coaches voor aankomende, nieuwe en zittende docenten om zo talent te behouden en te doen groeien. De collectieve werkdrukmiddelen zijn onder meer ingezet voor pedagogische medewerkers die het werk van de mentoren verlichten en bijdragen aan een goed pedagogisch klimaat. We hebben gewerkt aan mentale gezondheid en weerbaarheid bij personeel en leerlingen door trainingen en coaching. We zagen dat dit ook nodig is omdat de verharding binnen de maatschappij ook meer voelbaar werd in de scholen. Alles is erop gericht om de scholen een veilige ontmoetingsplek te laten zijn waarbinnen leerlingen en personeel samen kunnen leren om van daaruit vanuit kracht naar buiten te kunnen treden.

Claire Arts